

20 Փարս

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք եւ ուղղել
ԱՌ ՏՆՈՒՆԵՆՈՒԹԻՒՆ
Ծ Ս. Գ. Ի. Կ. Շաքարաբերքի
Կ. Պոլս, Էսկի Չափէի փողոց թիւ 61
ՆՇԱՆՆԻ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵՐԻԱՆԻ տպարանը

درعليه اسكي ضبطه سوقاغده نومرو 71
(نشان بربريان مطبعه)

Direction du Journal ZAHIK
Constantinople rue Eski Zapitié No. 61
chez M. NICHAN BERBERIAN

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Ազգային, Քաղաքական, Գիտական եւ Գրական

20 Փարս

ԱՄԱՌԱՆՈՐԿԱԳՐԱԹԻՒՆ

Կ. Պոլս	Համար տարեկան	20 դրուշ
Գաւառներու	» տարեկան	30 »
Օտար երկրներու	» »	8 ֆրանք

Թղթատարութեան ծախքը յաղիկի վարչութեան
կը պատկանի :

Տնօրէնութեան ուղղութեամբ գրութիւնը եւ չին
արուիր :

Ազգիքը կամ բերանացի եւ կամ նամակով կը
կարկուռն :

ՍԵՐ ԿԱՎՐՈՅՆԵՐԸ

Կը ճանչնա՞ք արդեօք դաշտը
ժածկող բոլոր ծաղիկները . անոնց
չափին դեռ անուն չէ դրած բուսա-
բանը : Յիշատի դարունը նկարիչ մ'ալ
է . տեսէ՛ք, ինչպէս վառ գոյներ
նետած է դաշտին երեսը եւ չքնաղ
նկարներ յորինած :

Այդ ծաղիկներուն կը նմանին մեր
փոքրիկներն ալ . անծանօթի փըթ-
թուսներ, որ կուգան կը խառնուին
աշխարհի տենչաւ կեանքին ,

Եւ այդ փոքրիկներէն անոնք՝ որ
աղբաւ ծնած են , անոնք որ դալորաց
յաճախելու դիւրութիւններ չունին ,
զո՛ւրիկ կը քնան իրական բարիքնե-
րէ : Ազոնց համար կեանքը երջան-
կութիւն մը չէ , այլ ընդհակառակը
որդեգրութիւն մը թշուառութեան :
Իայց անոնք ուրախ են . անոնց
միտքը , նման ամէն մանուկներունը ,
մաքուր է . կեանքի մեծագոյն հարցեր
դեռ չեն խուլներ զանոնք եւ իրենց
կեանքը մը չինած են , որ բոլորովին
խնդուած է եւ քաղցրութիւն :

Այսպիսիներուն համար է որ կ'ը-
սէ Հիւսիս , Վարմինը չափիկ չունի ,
ոտքը մուգակ չկայ , գլխուն վերին
ալ յարկ չկայ , օդին ճանճերուն կը
նմանի , որոնք ասանկ բաներ չունին
բնաւ . խմբով կ'ապրին , փողոցները
կը թափախան , դուրսը կը բնակի , կը
վազէ , կը լրտեսէ , կը ծխէ , կը հայ-
հայէ . . . Հոգիին մէջ ունեցածն է
մարգարիտ , այսինքն ամուսնութիւն
եւ մարգարիտները տղմին մէջ չեն
ապականիր : Անամօթ երգեր կ'եր-
գէ միամտօրէն , կը ծաղրէ , կը չա-
ղակրատէ , կը կատակէ , կը կուռիս :

Դպրոցի աշխատութիւններէն ա-
ղատ դուրս կ'երևնան մեր կալիօնները
առաւօտները իրենց ցածուկ խղիկ-
ներէն եւ կը սկսին իրենց անմիջ
պտոյտները ծանօթ են անոնց իրենց
փողոցին կամ գիւղին ամէն շրջա-
կայքը . հոս ընդարձակ պարտէզ մը
որուն պատերուն վրայ կատուի պէս
կը մազլցին պտուղի ժամանակ , հոն
անշուր ջրամբար մը , ուր ապաստա-
նած է իրենց խաղալիկները կարգի կը
դնեն . ուրիշ տեղ մը հրապարակ մը ,
ուր իրենց փողոցային շահատակու-
թիւնները պիտի կատարեն , կամ թէ
ծառի մը ոտներուն վրայ բարձրա-
ցած՝ իբր զիտարան մը ընկնով այդ
ծառը , խմբովին պիտի պրտան հայ-
հուշ ընկնով խեղճուկ մանրավաճա-
ռի մը ետեւէն՝ որ իր բաղդը փըն-
տըրած է և զուցէ բան մ'ալ դեռ
չահած չէ : Ասոնք գիտեն թէ ինչ
կերպով պիտի դայրացնեն զանի . լաւ
ուսումնասիրած են անոր տկար կող-
մերը , եւ կը յաջողին իրենց այդ դե-
րին մէջ երբ մարդը կատարութեամբ
փրկուած ետին կը դառնայ եւ գեա-
նէն քար մը առնելու համար ի զուր
կը փնտռէ , եւ հաճախ յուսահատ կը
վազէ անոնց ետեւէն՝ որոնք սակայն
ճնշողաց խուսաբում պէս կը ցրուին
ամէն կողմէ :

Տօնի օրերը անոնց գործերուն
լաւ առիթներ կը ներկայացնեն . կը
մտնեն ահա եկեղեցւոյ խուռն ամբո-
խին մէջ , անհանգիստ կ'ընեն բարե-
պաշտները , լուսաւորեալ մոմերը
ձեռքերնին բռնած կերպ կերպ խա-
ղեր կը կատարեն , մերթ բոցերը կը
ճգնին բռնել , մերթ իրենց քովի ըն-
կերին մաղերուն կը տանին եւ ուրիշ
հազարուէկ հնարքներ ունին ուրիշ-
ները իրենց դէմ ներդաշնակու , ձանձ-
րացնելու համար : Մանաւանդ ա-
ւագ հինգշաբթիի գիշերները , միտ-
թիւնը իրենց նպաստաւոր է . ինչ
չարածիւթիւններ կ'ընեն . օր առաջ
գրպաններն լեցուցած են խիճեր
եւ քնադողներուն բունը կը խառնու-
նեն խիճերը տեղացիներով այսպիսի-
ներուն գլխուն :

Դիտեն անոնք փողոցի հայհոյու-
թիւնները եւ գիւղիկ երգերը . անոնց
սուր սուր ձայները կը լսեն ահա ,
երբ աշխատութեան մէջ թաղուած
են , կամ որ եւ է մէկ ժամուգ , մա-
նաւանդ կաղանդի գիշերները , երբ
այս փողոցի սիւնաքաները փողոցը ,
ցուրտն ու ցեղին մէջ կանգնած պի-
տի լսեցնեն քեզ նմա հայ երգի
մը մի քանի տողեր միայն :

Մեր չինոյս խեղճներ . որով
հետեւ աղոնց ապագան շատ որոշ
է , պիտի ըլլան մարդկային ընկերու-
թեան անօգուտ եւ շատ անգամ վը-
նասակար անդամներ . կարելի է զա-
նոնք փրկել իրենց անկուսէն , դեռ-
ւով զանոնք դպրոցին մէջ , հսկողու-
թեան տակ , դաստիարակին արթնու-
նալով խառնուելու արթնուելու
խառնուելու ըլլալ՝ տարին գոնէ միան-
գամ զգեստաւորելով զանոնք , եւ
նոյն իսկ ի կարգին պաշտպաններ
դառնելով անոնց համար , ինչ աւե-
րի վտեմ գործ մ'է , որուն մեծու-
թիւնը կրնան չափել ամենէն խոսկի
մտքեր : Այս կերպով աղոնք չարա-
գործներ ըլլալու տխուր պատահա-
կանութեան գերծօգտակար կեանքեր
կը դառնան . իրենց անքեր ոտե-
րուն վրայ դաստիարակութեան կեն-
սաւետ ճիւղը ընդունելով , պատ-
ուաստում մը , որ դիրքի կորուստէ
կը փրկէ եւ ժամանակ մը վերջ ահա
կը տեսնեն որ այդ վայրի մորենիներ-
ուն մէջ կը բարձրանան չքնաղատեա
վարդեր :

ՍԻՄՈՆ ԳԱՐԱՄԻԱՆ

ՊԵՆՏԵԿՈՍԷ

«Իսկ Միսիմարին , Հոգին
Սուրբ , զոր առաքեց Հայր ,
յսնուն իմ , նա ուսուցեց
մեզ գամնայն , եւ յիշելու-
ցի : գամնայն , զոր ինչ աս-
ցի մեզ :»

Յով. ԺԴ. 26.

Ա.

Ալ ամէն բան լինած էր Քրիստոսի
կեանքին .
Երկու երեք տարիներու անխոնջ ջա-
րողութենէ մը եւ հրաշալիքներէ նախ-

րական յիշատակներ միայն մնացած էին
առաքելներուն : Անցած էին այն խոր-
հրդաւոր օրերն , յորս Քրիստոս երեւն
բարձունքներու վրայ , երբեմն կատարի
ալիքներու փրկութիւններուն մէջ գերմարդ-
կային կարողութիւններ ցոյց կուտար ,
իր շուրջ սփռելով լոյսի ու սիրոյ յորդ-
հեղեղներ : Թաքուի ալիքներով ենէն
սկսեալ մինչեւ Գիթսեմանի տաք ար-
ցունքները , ու Գիթսեմանիէն մինչեւ
Գողգոթայի բարձունքը , իրենց մէջ ու-
նէին անհուն թիւ մը խորհրդաւոր իրո-
ղութիւններու , որոնք՝ ի սկզբան ան-
մատչելի խուր մը ձկնորսներու անձուկ
մտքին , այսօր իրենց վրայ կ'հրաւիրէին
ամբողջ ուշադրութիւնը , ամբողջ խոր-
հուրդը առաքելներուն , երբ ալ ամէն
բան լինած էր Քրիստոսի կեանքին : Ա-
նոր յարութենէն վերջ , այն խորհրդ-
աւոր երեւումներն , զորս ունեցաւ
իր առաքելներուն համար (Յով. Ի. 19.
19. 26) , եւ մնաւոր ձայններու վրայ
(Ղուկ. Ի. 13—33) կամ Տիբերիայի ծո-
վերքը (Յով. Ի. 1) ամէնքն ալ վեր-
նապէս դարձեցան Հաճարձման օրէն :
Առաքելներն ի գո՛ւր ակնալի կ'ըլլան
երկնքի այս ու այն կողմը , իրենց սիր-
ւի վարդապետը անգամ մ'ալ տեսնելու ,
լուսեղէն ամպերու մէջ , արեւելի հո-
րիզին վրայ . բան մը չկար հոն . ո՛չ
հետք իրենց տիրոջ , ո՛չ անոր հրապու-
րիչ կերպարանքը : Անձկանա՞ք անգամ
մ'ալ լսել կ'ուզէին անոր քաղցր ձայնը ,
անոր անսահման գորովանքի շնորհը ,
որոնք ուղիսօրէն գետնահատումով դուրս
կ'աղագլխային անոր շրթներէն . իայց ալ
ամէն բան լինած էր Քրիստոսի կեան-
քին :

Քրիստոսի Համբարձումէն առաջ ու
վերջ , առաքելներէն իւրաքանչիւրը
նորին սկսաւ իր առանձնակ կեանքին ,
հազիւ թէ կարող լինելով տոկալ այն
խորդ պատմութիւն , որուն միջոցաւ յորդ
ցնդեցան իրենց հրեայ-մեծախառնութեան
բոլոր դատաւարները : Միովեւ երեքը
ընտանի կամեալին մէջ ծովին մակընթիւ-
ցութիւններուն ու տեղատուութիւննե-
րուն հանդէպ , ցուրտ հառաչանք մը մի-
այն դուրս կ'հանէին իրենց բերնէն . Ե-
րազնեքը կամ պատրանքներն , սակայն ,
քանի ցնդեցան ալ ըլլան , տակաւին
կրնան հաճոյք պատճառել մարդուն , որ-
չափ առեն կեանք ունենան իրենք :

Ինչ որ ալ ըլլար , սակայն , արդիւն-
քն այդ բաղձանքներուն , որչափ ալ
ուժգին ըլլային ցաւաւանք ճեմկտու-
րներն առաքելներուն , որոնք անպաշա-
պան մնացած էին քահանայական թը-
նամանքներու եւ սինթոզ դասակարգին
նախադրանքներուն առջեւ , տակաւին շատ
մեծ էր Քրիստոսի գործած ազդեցու-
թիւնը եւ արձնիքին : Անոր բարոյական
ազդեցութիւնը այդ անձուկ ու տգէտ
մտքերու վրայ , բարձրացուց զանոնք
սկար ու վարանոտ մարդուն շրջա-
կէն , արթնցուց անոնց հոգիներուն մէջ
լաւագոյն ու վտեմ տենչանքներ , որոնք
շատ անգամներ ի յայտ կուգային անձ-
կութեան ու պատառումի ճգնաժամա-
կան վայրկեաններու մէջ : Մեծ էր կո-
րուստը առաքելներուն համար , ու
կակնին անտանելի : Իրենց կեանքին մի-
ակ շարժիչը , իրենց սիրոյն միակ առար-
կայն , իրենց ոսկի երազներուն միակ
նպատակահիշար չկար այլ եւս իրենց մօտ :
Ու ալ ամէն բան լինած էր Քրիստոսի
կեանքին :

Մեծելով ի արցունքներն , թափուած
Քրիստոսի գերեզմանին վրայ , նուիրա-
գործեցին աշակերտներուն սիրոյ ու զը-
թութեան զգացումները , ու անոնց սըր-
տէն խղիցին երբեմն աննպատակ հատ-
չանքներ , ինքնաբեր , տարտամ ու երկ-

չտ համակրանք մը , որոնք յետոյ ապա
աճեցան ու մեծցան , արցունքներով
թրջուած , ըլլալու համար մարդկային
կատարելութեան է՛ն վտեմ ու է՛ն նուիր-
ական արտայայտութիւնները : Հետ է
ենթադրել , որ առաքելներն ու հա-
ւատաւոր կիներն այն վիշտ ունեցան
համբարձման օրը , ինչ վիշտ որ ունեցան
Յիսուսի խաչին տակ ու անոր գերեզ-
մանին վրայ : Յաւանականապէս կորուսա-
նել իրենց սիրոյ ու պաշտելութեան ա-
ռարկայն . ասի անտանելի էր այն սըր-
տերուն համար , որոնք կենդանի ողջա-
կեցնէին էին , ամբողջ սէր ու ամբողջ
պաշտում : Իայց տակաւին յոյս մը ա-
նոց մտքերը կ'օրօրէր , ու կեանքի ա-
նոց ճառագայթ մը կ'ներշնչէր անոնց
հոգիներուն : Յիսուս իր կեանքի վերջին
օրերուն ու իր յաւիտեական հրաժեշ-
տին , քանիցս ըսած էր իրեններուն .
Հայրը ձեզի պիտի զրկէ Միսիմարիչը ,
Սուրբ Հոգին , որ ամէն բան պիտի սոր-
վեցնէ ու ամէն բան պիտի յիշեցնէ ձեզի :

Բ.

Պենտեկոստէի տօնին էր :
Դաշտերի ամալացած էին իրենց հա-
տուն հասկերէն : Հնձողին սուր մանգա-
ղը բան մը չէր թողած դաշտերուն վրայ ,
ուր քանի մ'օրեր առաջ հասկերուն խո-
նարձած գլուխները , ալիքներու պէս
վիշտ ի վիշտ փոխին իրիկեալէ մի հովե-
րէն : Ամէն մարդ օրինական նուշները
ձեռք բռնած , դէպի տաճար կ'ըլլային ,
իր հնձող երախոյրքը մատուցանելու
Աստուծոյ (*) : Քրիստոսէից սակաւաթիւ
խումբը , հարիւր քան հոգիէ բաղկա-
ցած (Գործք. Ա. 15) , հաւաքուած էին
Զատիկի վերադառնալէ մէջ , ուր այնքան
քաղցր յիշատակներ կային իրենց համար ,
Որչափ դաղնի արցունքներ թափուե-
ցան , արդեօք , այդ վերնատան մէջ ,
կանացի աչերէ , ո՛րչափ հառաչանքներ ,
արդեօք , դուրս թուան շրթներէ , Մարդ-
կութեան բարոյական պատմութեան մէջ
կենդանի ու յաւիտեական էլն է այդ
վերնաշենքը , ուր միայն առաքելներն
ու առաքելն աշակերտներն կարող եղան
հասկնալ Յիսուսի բարութեան ու մեծ-
պաշտութեան լուսնիւնը : Հոն հաւա-
քուած կիներու անքուն աչերն նուազ-
կտու լոյսի մը բեկորներու միջոցով
կ'արձէին տեսնել ինչպէ , միշտ կանգուն
Գողգոթային վրայ : Անսահման սէր մը
ու անսահման վիշտ մ'ունէին անոնք .
Այդ սիրոյն ու վիշտի առարկայն Քրիս-
տոս էր : Երազող մտքեր , որոնք իրենց
վարդապետը տեսնելու մարմնէն ունէին
օրերէ ի վեր , ամէն դէ կը փնտռէին զա-
նի , ծովուն միապալարով միանալով վրայ ,
հովերու սոյլին մէջ , երկնքի փայլունե-
րուն մէջ : Գիշերներու մառախուղին մէջ
ճծող ձայն մը կ'ընցէր զիրենք . ու նոր
մաքող արեւը օրէ օր իրեն հեռ կ'երթէր
յոյսեր , որոնք խորութիւն էին անոնց
համար , ու ժամուան մը կեանք միայն
ունէին : Անոնց միտքերուն սէրը նոր
խոյանքներով ու նոր թափանցելով կ'երկէր
մինչեւ կապտեղ երկնականաւորին կարծես
ձեղքելու համար զանի , ու անգամ մ'ալ
իրեններուն ցոյց տալու Աստուած-մար-
դը :

(*) Պենտեկոստէի Հին կտակարանին մէջ
յիշուած է նաեւ « Տօն Բնոց » անուամբ . կամ
« Տօն նորեաց » այսինքն տօն երախոյրեաց
(Յիւր. իւ. 26) . կ'ըլլաւ նաեւ « Տօն Խո-
նորոգաց » (Եր. լւ. 22. Յիւր. իւ. 20. Բ. օ-
րին. 32. 10 եւն) . ի պատճառս այն եօթն
շաբաթուոյ , որոնք Բնոց տօնը կը նշանակէին
Զատիկէն Յետոյ ռաբբիները զայն կոչելին
Khaghamichim « Տօն յիման » (50 աւուր)
որուն Յուսարէն բառական խորագնումն էին
է Պենտեկոստէ (ΠΕΝΤΗ ΚΟΣΤΗ) :

Այդ ամենուն մէջ Հոգիին գաղութ-
ալ կ'գրադեցնէր զանոնք : Լուռ էր վեր-
նատունը , ամէն ոք մտախոհ , ինքզինքը
տուած էր ներքստաւոր յալիտակու-
թիւններու : Քրիստոսի շունչը կ'անցնէր
անոնց վրայէն , ու կուտար անոնց այն
միտքաւորութիւնը , զոր Սուրբ Հոգին պի-
տի տար իրենց (Յով. Ի. 22) : Բնու-
թեան արեւելքէն կ'աւելնար անոնց
հոգեկան թափովին վրայ : Երկնք միտ-
գնեցան յանկարծ . հով մը սկսաւ ծե-
ծել պատուհաններ , ու փայլակը՝ ո-
րոտման ծոցէն ծնած , սկսաւ ակօսել
զձեւ խոսողած միջնորդութիւն մէջ : Փայ-
լակներու հրեղէն լեզուակներ լեցուցած
էին վերնատունն ամբողջ : Հոն , ուր
վարդիկան մի առաջ թողող հառաչանք-
ներ ու հեծկտուքներ միայն կ'լուսէին ,
ուրախութեան ցոյց մը փայլեցաւ : Թու-
ցած ջիւերը դորացան . մշտապէս սրտերն
ուրախութեամբ զեղան , խնդութեան
արցունքի կաթիլներ աղամանդի հատե-
րով այտերէն վար կ'ստղային , լոյսի ակ-
նէն բղխած : Վերնատան կերպարանա-
ւորութիւնը տարօրինակ էր ու խորհր-
դաւոր : Ս. Հոգին ինձած էր վերնատան
բնակիչներուն վրայ : Եղիայի Քորեբը
լուսեղէն հանգույցներով կապուեցաւ
վերնատան հետ , ուր քաղմութիւն
ներ աստուածային հոգիին անցքը կ'ըլ-
տէին : Հրաշքը գործուած էր : Լուռ-
թիւնն ընդհատող հեծկտուքներուն տեղ
կ'ընտէին այժմ ատամներու կապիտու-
մը , լեզուներու թփփովումը : Անյօդաւոր
ձայներ լեցուցած էին վերնատունն ամ-
բողջ . մասնկտու տատանումներ , ջրա-
ձիգ պրկումներ կը բազմապատկէին
շարունակ , ու հազարաւոր հանդիսա-
ւորներ կ'հասկնային անոնց շարժումնե-
րը , անոնց անխոստ ձայները , որոնք
կ'ունէին անկնդան իրերու ձայնին ,
կամ հանգիստութիւն ունէին կիթառի ու
քնարի վրայ զարնուած աններդաշնակ
երաժշտութեան (Ա. Կարմ. ԺԴ. 7. 8) :
Անէնքն ալ որոնց վրայ ինձած էր Միտ-
թարիչը , յալիտակուած էին , ամէնքն
ալ աստուածատես , ամէնքն ալ չին-
ուած : Մարգարէներ եղած էին ամէնքն
ալ :

Այդ մէկ վայրկեան հոգեկան դըլը-
դումներն տուին աշխարհի այն վտեմ
հատուածներն , որոնք մարգարիտներն
են քրիստոնէական մատուցաբութեան ,
ու ամենէն աւել անկեղծ զգացումի :
Այդ հրաշալի ու գերբնական շարժումը ,
ըստ ինքեան բարոյացուցիչ , որոնք Քր-
իստոնէութեան բախտը : Առաքելու-
թեան ու Աւետարանութեան գործն
հաստատուեցաւ : Թող ու տկար մար-
դիկ ներքին արիւթիւն մ'զգեցան Հո-
գի շունչին տակ : Մեծ էր հրաշքը . մեծ
եղաւ արդիւնքը : Վերնատունն անկե-
նադարն եղաւ քրիստոնէական եկեղեցի-
ին : Վերնատան Պենտեկոստէն , իր
շարժման գերբնականի ու բնականի ներ-
դաշնակաւոր խառնուրդով , Աւետա-
րանի բարոյականին էն երանգներու ար-
տայայտութիւնն եղաւ , ու մեծ խորհրդ-
դաշնական տօնը Քրիստոնէութեան :

Գ.

Գործք Առաքելային հեղինակը , Պեն-
տեկոստէի այդ յուշման մէջ առաքելու-
ներուն խօսիլ կուտայ օտար լեզուներ
կամ տարբեր գաւառաբարբառներ , զորս
կ'հասկնան տարբեր երկրներէ եկող
մարդիկ : Այս լեզուախօսարիւնը (glossol-
alie) գրեթէ հասարակ էր առաքելա-
կան դարուն , ու անկէ առաջ մարգա-
րէականին , արդիւնք այն կրօնական հի-
պոստաֆիզի (extatique) , որով յագեցած
էին մտքերը : Եթէ Գործք այս հատ-
ուածը միայն ձեռքերնին ունենայինք ,

Թաղեցւոց այս արդար բաղձանքը
իրագործել պիտի շնորհակալ
Պիտի մնամ թաղային գործոց
միջոց նախանձախնդիր
Գ. Պ. ԵՐԿԱՆՆԱՆ
5 մայիս 96

ՄԱՐԿԱՆԻՍԻԱՆ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ
Պատից հանգուցալ Շառին օրա-
գրէն հաղորատ

«... Այսօր Մանիսիայի ամ-
րոցը այցելելու գաղտնի, Բիւթիկան
թղթագրութեան գործարանէն անցնե-
լով, Այս ամրոցը, բարձր բլուրի մը վը-
րայ շինուած, Բարիկի միւս բերդերուն
պէս՝ Լուի Ֆիլիքի ժամանակէն մնացած
է, Պաշտպանները ամէնքն ալ բառա-
սունը հինգ տարի է որ Պ. Թիւթիկ ձեռ-
քով կրթութեամբ են, Բլուրին վերելքը շատ
հաճելի է. ճամբուն երկու կողմը, զառ-
իւյնները կանաչազարդ են ու դաւար,
կարմիր կակաչներով և ուրիշ ծաղիկնե-
րով զարդարուն, Բլուրին գագաթին
զիտուած Բարիկը իր շրջակայքով հի-
անալի տեսարան մը կը պատկերացնէ»

«Մարտի 2-ին գնդակաւոր մեզ ըն-
դունեց, իր պաշտօնականերով շրջապա-
սուած, և խնդրի գինուորական նուա-
զարմար մը սկսաւ նուագել Մարտի
միջերանոցները այցելելի և տեսնելով
շատ մը ձերմակ վայրէջ տուփեր, որոնք
ամուր կերպով գոցուած էին, հարցոցի
թէ՛ ի՞նչ էին անոնք, ինծի պատասխա-
նեցին թէ՛ ատոնք Աստրալիայէն բեր-
ուած եղան միտ պահարաններ էին
Իսթ» այս երկրին, Աստրալիայի մէջ,
շատ աժան, ընտիր և առատ է.
անանի որ զայն աղուոր մը գոցուած
տուփերու մէջ դնելով՝ տարներով կըր-
նան անարատ և թարմ պահել, կըրա-
նան ինծի այս տուփերէն մէկը և ես կը
ստուգեմ որ՝ շատ ընտիր միս է այդ և
շատ յարմար կերակուր մը՝ գինուորնե-
րուն համար»

«Իրիկունը, ճաշ վերջ կ'այցելեմ
Ֆիլիպսի խմորագործունը, որ իմ բնա-
կարանէն շատ հեռի չէ, իմարդագրագետ
գործերու չափազանց վարձ ծերունի մը,
եկած է դրան քով զիս ընդունելու։ Ու-
րիշ շատեր ալ կան հոն։ Ձիս նախ տը-
պարանը կը տանին, որ կը գտնուի գետ-
նայարի մը մէջ, որ տաք սենեակէ մը
աւելի ջերմութիւն կը տրի։ Այս տա-
քութիւնը գրեթէ անտեսելի է. սա-
կայն մենք հոն երկար ժամանակ կը մը-
նանք, ցուցահանդէսին ներկայացուած
մեքենաներուն պէս բազմաթիւ մեքե-
նաներու թաւալումը տեսնելով, վերջը
կ'ենեմք վերնայարի մը, ուրիշ կը տես-
նուի ստորնայարի։ Շատ մը երոպա-
ցիներ հոն կը գտնուին, զանազան
նուագածուներու հետ, զոր արդէն
կը ճանչնամ, և որոնք կը սկսին խաղա-
լու երգել իրենց գործիքներով»

«... Երկու օր վերջ Լոնտոնի մէջ
մեծ հանդէսի մը ներկայ կը գտնուիմ,
Արեւը պայտու է, երբ մարաշախարհ
կառքը կուգայ զիս առնելու և Էլիզե-
տանու համար. իր կինը գաւթէն
անմիջապէս դուրս կ'երէն և մեզի հետ

կառքին մէջ կը նստի. կառքը իսկոյն
կ'ուղեւորի դէպ ի Պուլոնի անտառը։
Անթիւ բազմութեան մը մէջէն կը հաս-
նինք մինչեւ բեր, ուր Կոստան-Բուի
արշաւը կը դիտեմ։ Մարաշախարհին կի-
նը ալ կողմն է, իսկ ձախ կողմն մը
գտնուի Պ. Կրէյլի, ինքնուրաշխիս նա-
խագահը, շատ խելացի և անմարտ ծե-
րունի մը։ Մէկտեղ բաւական կը խոսակ-
ցինք։ Մաք-Մահոն մարաշախարհ, իր
սպայախոյտով կը հասնի ձիւն մը վրայ
նստած, իր ետեւը ունենալով այճերի-
ական սեւերու խումբ մը։ Թնդանով
ձիւն, հետեւակազոր և ձիւնոր գործի-
րու զանազան զորագունդերու քովէն
կ'անցնի ու կուգայ տեղ առնել հանդիսա-
վայրին մէջտեղը իր հետեւորդներուն հետ
մէկտեղ։ 50,000 ի մօտ վրանք մարդիկ-
ներ կան հոն, ամէնքն ալ աղէկ հագ-
ուած և յոյժ կարգապահ, Բլուր թըն-
դանով ածիգները ելած և և կանոնա-
ւոր տողանցութիւն մը կազմած են»

«... Բանի մը օր Ֆոնթէնը պիտի ան-
ցուցի, ձմեռան, չոգեկաւորով գրեթէ
երկու ժամ կը տեւէ. հոյակապ քաղաքի
մը մէջտեղէն կ'անցնի, բազմաթիւ ու
մշակուած, դարաւարդաւոր ու ծաղկա-
բոյր։ Ֆոնթէնը պիտի ինչ հազար բնակիչ-
ներով պզտիկ քաղաք մըն է, որ
բնաւ գետ չիկայ, այլ մի միայն գետի
մը, սակայն ամէն տուններու մէջ հոր
կայ, ուրիշ ջուր կը քաշեն ջրհանի մը
միջոցով։ Թնդանով ածիգներուն վար-
ժարանը, որ ժամանակին Մէյք մէջ հաս-
տատուած էր, հիմակ Ֆոնթէնը պիտի
գտնուի»

«Մերձակայ անտառը Ֆրանսայի
թագաւորներուն ամենէն աւելի հին որ-
սարաններէն մէկն է, Հոն կան եղնիկ-
ներ, այծեր, փափաններ, նապաստակ-
ներ և աղուներ։ Ֆրանսայ կողմէն
մատուց մը այցելելի վերջը, կը հա-
նինք ուրիշ աւերակ տաճար մը, ուրիշ
ծեր կնիկ մը դուրս կ'երէն, որ անտա-
ռին հետաքրքրութեան արժանի այրե-
րը ցուցնելու պաշտօնը ունի։ Այս ծեր
կնիկը շատ անուշ կը խօսի, բայց առանց
կասելու եւ մեզ կը կանխէ։ Մեզի նախ
կը ցուցնէ, իւրաքանչիւր քայլի կանխ
տեսնելով, քանի մը հատ քարեր, ու-
րոնք կարծես մարդկային գանձի մը
կամ կամուրջի մը կը նմանին, յետոյ հին
կայքի ծառ մը որուն համար կ'ըսէ
թէ՛ Լուի Ժ. ի ամուսնոյն Տիկնայ տը
Մէյք ընծին ձեռքով տնկուած է։ Անի-
ոչ հեռու քարայր մը կը բացուի, ծեր
կնիկը նորէն կը կենայ եւ մեզի կը պատ-
մէ թէ՛ չ'եմ գիտեր որ թագաւորը հոն
նստած է իր կնիշ կամ իր տիրուհիի
հետ, և թագաւորը ու թագուհին զերար
անշախտ սիրտն են։ Բարայրը թողով,
կը դառնանք տեսակ մը բարձր հարթա-
վայր, ուր բնական սալաքարեր ցան-
ուած են, և հոս ծերունի պատուել այն-
քան երկար պատմութիւն մը կը պիտի
որ այլ ևս չ'եմ կրնար մտիկ ընել, և
զինուոր մը կանչելով կ'ըսեմ որ կառք
բերէ։ Բարի կինը չի թողուր որ ձերեւ
մտրակներ և կը պատուայ. «Հոն եկե՛ք,
տակաւին քարայր մըն ալ կայ»։ Եւ
երբ տեղէն չ'եմ շարժիր, ուրիշ քար մըն

ալ կը յուցնէ, որ սուսկի կը նմա-
նէր, Տաքութիւնը կը նեղէ զիս, և
անտառն ալ մեղմանալով լեցուն, ուս-
տի մեծ հանդիւրդ մը կառքը նետուե-
լով պատուէն և իր անվերջ պատմու-
թիւններէն կ'ազատուի»

«Բարաք մտնելով կերթամ պաշտոն
տեսնելու, գլխաւոր պահապանի մը ա-
ռաջնորդութեամբ։ Շատ մը չքեղ կեր-
պով կահաւորուած սենեակներ կը պը-
տդնինք. ինծի կը ցուցնեն այն պզտիկ
կոր սեղանը, որուն վրայ Նաբոլէոն իր
հրահրարական գրեց, և ինչպէս նաեւ
անկողին մը, չեմ գիտեր ո՞ր թագուհի-
նը, շատ մը գորգերով և հայելիներ-
ով զարդարուած։ Առաջնորդը կըսէ
թէ բրուսական պաշարումէն ի վեր պա-
շտին բոլոր կահերը վերցուած էր, և
պահուած ասդին անդին ինչպէս նաեւ
ներքնատուներուն մէջ, չը կորսուելու
համար։ Տեսանք նաեւ մատենադարան
մը, ուր գրքերը սպակիէ դարաններու
մէջ, բանալիի տակ պահուած են, ա-
նանի որ մէկը չը կրնար դպիլ»

«... Բարիկի տղաքները, ինչ հասա-
կի ալ որ պատկանին, չափազանց մաք-
րութեան մը մէջ կը պահուին իրենց ծը-
նողներուն կողմէն։ Արդարեւ զար-
մանալի է տեսնել տղաքներ հաճելի և
աղուոր եղանակով մը կրթուած, Երեւոյ-
նքը միշտ անոնցմով կը զբաղին առանց
ձանձրոյթի, և զանոնք կը կրթեն ար-
ուեստից և ճարտարութեան մէջ։ Պար-
տէզներու և պոլոյներու մէջ միշտ խու-
ռեց բազմութիւն մը կը տեսնուի, չա-
փահանքեր երբ պտտելէն կը յոգնին,
փայտէ նստարաններու կամ երկաթէ
աթոռներու վրայ նստելով մէկմէկու
հետ կը խօսին կամ լրագրի կը կարդա-
նին։ Արդարեւ տղաքները կը խաղան կանաչին
վրայ, ծառերուն տակ առանց աչքէ կոր-
ուելու։ Ոմանք պզտիկ կառքերու մէջ
նստած կը պտտին, ոմանք ջուրով և ա-
ւազով կը խաղան, բայց միշտ զարմա-
նալի մաքրութիւնով մը։ Փայտէ շրջա-
նակի կ'ընթանան արագութեամբ ա-
նոնց առջեւէն»

«... Բոլորիցս ակնաբոյժ մը, շատ
վարձ իր արհեստին մէջ, աչքերու քննիչ,
Դոնթիսիս Աստուծոյ, շատ աղուշ գը-
տաւ դանդաղ։ Ասիկա պզտիկ մարդ մըն
է, զիս իմ աստուծոյ, և կապուած աչքե-
րով իր կարծիքը առնել կեղծեցի։ Շատ
աղէկ խօսեցաւ իմ բժիշկին նկատմամբ,
ցուցնելով թէ՛ աշխարհիս վրայ անոր
պէս փորձ անկարգ չի կայ»

«... Եւ Բարիկը թողուց համար
կայարան երթալով, պաշտօնէն մը կանց-
նիմ, որուն անունը կը հարցունեմ։ Կը-
սեն թէ՛ այդ պաշտօնին անունը Պոն-
տուլէն է, այս բառերը ճամբորդու-
թեան համար բարեգուշակ ըլլալ կը
թուին... Մաք-Մահոն մարաշախարհ
և ուրիշ շատեր մեկտեղ միս երկրայ կը գըտ-
նուին և ահա իսկոյն չոգեկաւորը, կայ-
ձակի արագութեամբ ստեղծով, վրէն-
նական ճամբուն մէջ կը փոխադրէ գմբը։

ՆԱՄԻՔՏՏԻՆ
Մարգմ.
Յ. Մ. ՆԱՄԻՔՏՏԻՆ

ՀԻՆ ՀՈՌԱՎԵՐԱԿԱՆ ԲԱՐԲԵՐ

ՀԱՌԱՎԵՐԱԿԱՆ ՄԱՆՈՒԿԸ
Հաղորդուցեց մը համար մեծ տօն,
մեծ ուրախութիւն էր երբ իրեն տղայ
կը ծնէր։ Սեղանի ընտանիքը իրեն սղոյ
զգեստները կը հանէր ու կը մոռնար իւր
վրանքը։ Երեւոյն ուրախութիւնը հրա-
պարակաւ կը ծանուցուէր տունը զար-
դարելով ծաղիկաւ պահներ կը կախուէ-
ին դրան վրայ։ Ազգականը և բարե-
կամը կուգային խնդակից ըլլալու հօրը,
տեսնելու ու շնորհաւորելու մայրը, մաս-
նակցելու խրախմանաց և տօնախմբու-
թեան։

Նորածին մանուկը կը դրուէր հօրը
ոտից առջեւ. հայրը՝ եթէ զինքը վեր-
ցնէր, այդ նշան էր թէ իւր իւր որդին
կը ճանչնար և կ'ուզէր զանի սնուցա-
նել, իսկ եթէ ոտիցն առնէ ձգէր, այդ
ըսել էր թէ չէր ճանչնար զայն, և այդ
պարագային մէջ մանկիկը հասարակաց
ճամբուն վրայ կը ձգուէր, Հոն խեղճ
փղերիկը կ'աճ ցրտէ կամ անօթութենէ
կը մեռնէր և կամ շուններէն կը քիչատ-
ուէր և շատ քիչ անգամ օտար ընտանի
քէ մը իւր որդեգիր կ'ընդունուէր։

Ձիւքը կը պաշտպանէին Սիլվանոսի
յարձակմանցը դէմ, Հաղորդուցեցը կը
կարծէին թէ այս շատուածն երբեմն
կանանց անկողինի մէջ կը թաքնէր։
Ձիւքը հեռացնելու համար երեք հոգի
գլխիցը տան շուրջը գինեալ կը պտտե-
ին. մին՝ տապար մը ձեռքը, միւսը թակ
մը և երրորդն աւել մը։ Առաջին երկու-
քը տան սեւը իրենց զենքով կը զարնէին
ու վերջինը զայն կ'աւելէր, այդ կարգե-
լուր զՍիլվանոս տուն մտնելէ։

Ութ օր Անահիտ գիցուհոյն աղօթե-
ներ կ'ըլլային և ի պատիւ Հերայի մաս-
նաւոր արարողութիւն մը կը կատարուէր.
Եթէ աղէկ էր ծնածն՝ ութերորդ օրը,
և եթէ մահէ՝ իններորդ օրը մանուկը կը
մաքրուէր քաւութեան ջուրով և կ'ըն-
դունէր իւր անունը։ Սոյն արարողու-
թեան օրը կը կոչուէր օր փառքեան
(Dies lustralis) յորում աղօթքներ կ'ը-
լլային Պարսպից (Parcae), Դիօնոց երեք
գիցուհիներուն, որոնք մարդկային կե-
նաց թելը կը մանէին ու կը խլէին։ Բո-
ւր ընտանիքն ու ազգականը օրորոյն
շուրջը կը ժողովէին ու ազգականներէն
տարիքոտ կին մը տղուն ճակատն ու շը-
թուները լորձուցնով կը չիփէր զինքը ու
է չարաչիւթ ութիկն ուղէմ պատապա-
րելու համար։ Յետոյ թեթեւօրէն ձեռ-
քեր իրարու կը զարնէր ու կը մաղթէր
անոր ամէն տեսակ յաջողութիւն։

Հաղորդուցեցը իրենց նորածին մա-
նուկները կը յանձնէին զայեակներու,
հարուստը ունէին իրենց գերուհիները,
իսկ աղքատը որ կարողութիւն չուէին
զայեակ մը գնէր. վարձով կը բռնէին։
Դայեակը կը ջանային մանուկներին
ամէն կերպով զրօցնել, զիրենք դուար-
ձացնելու համար բոժոժներ կը նշնցնե-
ին, իսկ երգելով ու օրորելով կը ջանա-
լին քնացնել։

Տէ՛ՁՊՈՒՐ
Պ. ԹԻՂՁԱՆ

ՀԵՌԱՎԵՐԱԿԱՆ ԲԱՐԲԵՐ

Նիւ Եօրթ. — Երեսփոխանական Ժողո-
վոյ ելեւմտից յանձնաժողովն հրաւիրեց
Գլխիկնոտ նախագահը որպէս զի տէրու-
թեանց առաջարկէ Գրանքի վրայ հիմն-
եալ միջազգային միակ դրամի մը հաս-
տատուել։

Հաղ. — Պաղէն կը հեռագրեն թէ՛
երեք վաշտ, Հապէշտատանէն Երեւոյն վե-
րադառնալու համար ճամբայ ելած են։
Բեքրա. — Պատն Պանթի Երեսփոխա-
նական Ժողովոյ մէջ ծանոց թէ՛ Սեղան
Մահաւ կատարութեան պահանջած
ամէն գոհացումները տուած ըլլալով մի-
ջադէպը փակեալ կը նկատուի։

Մարտի. — Միացեալ Նահանգաց Եւ-
րոպայի մէջ Պ. Մորկանի արտասանած
ճառը և տեղի ունեցած բուժարկութիւ-
նը կը ցուցնեն թէ՛ Բուլպայի խնդրոյն
առթիւ Սպանիոյ և Մ. Նահանգաց վե-
ճը աւելի սաստկացած է։

Բարի. — Գլխիկը դեսպան Պ. Բան-
պոն հոս հասաւ և Պ. Հանօղոյի հետ
տեսակցեցաւ։

Գալիք. — Ծահը Գալիքէն թէ՛ հրան
գնաց։

Նիւ Եօրթ. — Ահալի փոթորիկ Գն-
դաքի, Իլլինու և Բանաստ նահան-
գաց մէջ։ Շատ մեռելուք և վիրաւորք։
Բնակչաց մէկ երրորդն վնասուած է։
Սենեկա լին անհետ եղաւ։

Ազգային լուրեր

Կիմանանք թէ՛ Տիլիկի առաջնորդ
Արթ. Մարթէ Մ. Վ. Բիւրուի իւր մահ-
կանացուն կնքէր Էրկարատես հիւան-
դութենէ մը ետքը։

ԱՐՄԱՆՈՒ ՈՒՆԵՍՏԱՌՈՒԹԻՒՆ

Դպրեվանոց վարչութիւնն նկատե-
լով թէ զարմանալի բարեպաշտ
ազգայինք սկսած են Չարսախան Ս.
Աստուածածին ուխտագրութեան յա-
ճախել, ճանապարհաց ապահովութեան
և հարկաւոր դիւրութեանց համար պէտք
եղած կարգադրութիւնները ձեռք ա-
ռած է։ Եւ բարեպաշտ ուխտագրող ամէն
տարիներու պէս կարող են իրենց հոգե-
ւորական միջոցաւ իրենց ընդունել։

Պաշտպանաց ընկերակցութեան և
ուրիշ պէտքերուն համար ուխտագրող
Նիկոլիդի մէջ կրնան գրմաւ առ Մեծ.
Նիկոլան Է. Բիւրապան, ներկայացու-
ցիլ Դպրեվանոց և առ Միսնա Է. Բ.
Ալեքան պանդուկապետ և գործակալ
Դպրեվանոց։

ԿԵՐԻ
Արմաշ, 1 մայիս 1896

Ներքին լուրեր

Չարսախան. — Գնէ ատենէն Ռուսիոյ
Կայսեր երկարը Եօրթի մէջ դուրսը
իւր Մարնիսա դրօսանաւով մայրաքաղա-
քը պիտի այցելէ, Մեծ դուրսը երկու
օր Մեծ Կղզին մնալէ ետքը Պաթում
պիտի ուղեւորի։

Մարդամաս. — 1891ին Կիպրոսի
մէջ կատարուած վնասակարութեան մը
կ'երեւէ թէ կղզւոյն ընդհանուր բնակ-
չաց թիւն է 209,292 որոց 158,585ը յոյն,
280ը հայ և մնացեալը զանազան ազգեր։

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՏԱԿԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ԳԼՈՒՆ Գ.

ՀՐԹԻԲՆԵՐՈՒ ՄՐՅՈՒՄ

— Ընդէ ինձ նման, ուրիշն եթէ ձեզ
հաճոյ թուի, բնական համար միատեղ
տուն մը կը վարձենք։
— Աղբի իրիկունք Մարտի արդէն
տուն մը վարձենք մարդը կարասիներով,
եթէ կ'ընդունի, միտեղ բնակիչը։
— Մեծ շնորհակալութեամբ, հիմա
խմելու և զրոյստը։
— Ունեք, բայց նախապէս կիմացը-
նեմ թէ իմեւն մասին չը պիտի կարե-
նաք ընկերակցիլ ինձ, որովհետեւ չա-
փէն աւելի կը խմեմ։
— Եւ ես ալ կապահովեմ ձեզ, որ
այս երկրորդ միջոցն մէջ չը պիտի կա-
րենաք յայտնանալ շահի։
— Ուրեմն, եթէ կը հաճէք, սկսիմք։

— Սկսիմք, ըսաւ, և գաւաթնին տը-
րինկեցին։
— Դիւրութեան ըլլալու համար ըսեմ
թէ անուն Մարգի Մարիկան է, ձեր
հրամանին պատրաստ։
Օհան զուգիւր ծուլէ յետոյ ինքն ալ
իւր կողմէն յաւելցուց։
— Ես ալ Օհան ճարեցեան կը կոչ-
ուիմ, և այս գաւաթը ձեր կենացը կը
խմեմ։
Պ. Մանուկ եւս գլխով իւր ընկե-
րը բարեւեց, հաղի զգալով զգացած
ուրախութիւնը, որ այսպէս ինքնաբե-
րաբար իւր նպատակին կը հասնէր։ Օ-
հան՝ օղիին շիւթը կրկին լեցնել տուաւ։
— Այս ապիրատը տակաւներ իսկ
կուշ տայ, դարձեալ չը պիտի գլխիլ, ը-
սաւ Պ. Մանուկ մտով, հարկ պիտի
ըլլայ զեղել զինքը, զղուելի բան...
Բայց ինչ միջոցով ալ ըլլայ, վրէժս պի-
տի լուծեմ։
Հրապարակութիւնը անընդհատ կը շա-
րունակուէր. ժամը զիջելուան վեցին
կը մօտէր, բայց դեռ ոչ ոք մեկնած էր
զբօսարանէն, թէ և քանի մը ընտանեաց
պետեր մեկնել ուզած էին, բայց երկ-
տասնորդաց և օրորողաց աղաշանտաց ան-
ստով զիջած էին։
— Ասանկի հօլլաւաններ ամեն ատեն
ո՞ր պիտի տեսնենք, կըսէին։
Եւ իրաւունք ունէին. մեր երկու

պերճասէրները նուագածուներուն արեւ-
րով ստակ կուտային, և, եթէ ներքին է-
լուէ, կատարողէն օղի կը խմէին. այն
ժամանակ այս կերպ ստակ վատնելը
պերճանք կը համարուէր, և ցաւալի է-
ր մինչեւ այսօր այդ փորձից ցուցամու-
րութեան հետեւողները պակաս չեն։
— Յուսի՛, գուցէ Օհան, չե՞ս տես-
ներ որ օղի չիւրը պարպուած են։
— Ծո՛ւտ, տղաք, պոռաք Յովէ՛, իւր
կանանցի ձայնովը, չիւրը լեցուցէ՛ք,
աղանդները շտկեցէ՛ք...
— Ուրիշներուն հրամայելուք, դու
սպասարկես չը՞լլար։
— Այն ատեն հրթիռներն ո՞վ նետէ,
պենակէն լոյսեր չըլլալով, ըսաւ Պ. Մա-
նուկ, ծծումբին հոտէն բուսական ան-
հանգիստ եղան ներկայ տիկիններն ու
օրորողները։
— Մէ՛, տէր իմ, այդ մասին հոգ մի
ընէք, մեր նպատակն օրորողները գըր-
պանին թիկերի սրտակներն ունին, երբ
որ ջղային յուզումներն ունենան, կամ
անարդիւ հոտ մը առնեն, իսկ այն կը
հատուեն։
— Երազկարտեւ պէտք չէ, քանի որ
պարտը չուգէր իւր, ալ մի՛ վառեր, և
սա չիւրը լեցուցէ՛ք, ըսաւ Օհան, որուն
գլուխը տակաւ դառնալ սկսած էր խը-
մած չափազանց օղիէն։
Պ. Մանուկին պենակէն լոյս վա-
թաւք։

Թիւրքաւ Բաւա. — Սրբաւոր իշխան թէ ի մտոյ կրէտէի կուսակալ Թիւրքաւ Բաւա մարտաբար կը սպասուի։ Պատահեաւ. — Կիւսակալ թէ Պուլ-կարի մերտինանտ իշխանը Բարիզ գտնուած ատեն՝ Քաղաքային արժանեաց պատուանշանը ինքնէն է Տոբթ. Բէմաճեանի։

Օսար մարտաբար. — Պէրուլի լրա-գիրք կ'ըսեն թէ անգլիական Սիւլի մար-տանալին հրամանատարը տեղւոյն անգ-լիական հրապարակին հետ մէկտեղ կու-սակալին այցելութիւն տուած է։ Կուսա-կալն ալ, յետոյ, իրաւաբարձ այցելու-թիւն տուած է։

Անցեալ երեքշաբթի, Ֆրանսական Նեպիւր մարտանաւն իզմիրի նաւահան-դիստը ժամանեց է. մարտանաւուն մէջ կը գտնուին 645 նաւաւ և 18 թնդա-նօթ։

Մեհաւ. — Լիւանանու մէջ, կը յու-սացուի որ, այս տարի մետաքսը թէ՛ ա-ռատ և թէ՛ լաւ տեսակէ ըլլայ։

Իրուսաբուր. — Հանրային պարտու-գ վարչութիւնը որոշած է, որ արժանութե-թեան ձեւը և գոյնը փոխել։

Բարալի. — Ի մտոյ, Գաղտնէյի առջեւ ինքնուրիշ քարտիկն աշխատու-թիւնը պիտի սկսի։

Մաքսանձնութիւն. — Մտտերս Ռէժի-լի շողերու մը, Միսիլի շողերու մը երեք խոշոր նաւակներ բռնեց է։ Նաւակնե-րուն մէջ 6000 օխտ ձխախոտ և 10 հակ թէնպէքի գտնուեցին։

Վիսակալութիւն. — Ժնէւի Պահրը Սէֆիտ (Արշակունի) նահանգին մէջ յունուար և փետրուար ամսոյ մէջ 947 ծնունդներ և 554 մահեր պատահեցին։

Ողղութ. — Կիւսակալ թէ Ալաշի-եր-տի մէջ տեղացած յորդառատ ձիւներէն և անձրեւներէն հեղեղներ զոյգացեցին, Հեղեղները յիսունի չափ տուեցին փու-ցեր և քանի մըն ալ մարդեր քելով խեղդեցին։

Հաւաք. — Մարտ ամսոյ մէջ Օսման-եան երկրներէն 904,000 հաւաքի տար-ուած են Աթենք և Պրէսն. արտածուած այս արարները 20000 իրանքի չափ ար-ժէք մը ունեցած է։

Իիակ. — Անցեալ շաբաթ, Ենի քէ-օ-յի ծովեզրէն վաթսու տարեկան կնոջ մը դիակը գտնուեցաւ։

Ոնիր. — Կիւսակալ, Լալաթի մէջ, Չա-ղանու Նորիկ անուն մարդ մը Գրիգոր անուն Հայ մը, ձախ կողմէն, ծանրա-պէս վիրաւորեց։

Արկաւ. — Անցեալ օր, Գուգլունձու-քի առջեւ նամակ մը ընկղմեցաւ. նա-ւակին մէջ կը գտնուէին եօթը հրեայ տղայք, որոնք սակայն ամենքն ալ ա-զատեցան։

Պատահեաւ. — Անգլիոյ Թագուհին, իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ս. Էնդրի և Ս. Միսիլի պատուանշանները Էնդրին մարտաբարական անգլիական դեսպանատան թարգման Պ. Շիրլի, Էնկիլիի անգլիական հրապարտ Պ. Բրմարպէլի և Էրզրումի անգլիական հրապարտ Պ. Կրէմլի։

Պ. Պարմաւ. — Հայկալի անգլիական հրապարտը, որ պաշտօնով Զէյթուն կը գտնուէր, Հայկալի վերադարձեց է։

Օսար մարտաբար. — Վերջերս Պէ-րուլի նաւահանգիստը ժամանեցին անգ-լիական Հոռ. մարտանաւն։ Տարբ. թըն-դանօթ և 500 նաւաւ ունեցող այս մարտանաւը Օսմանեան բերդը ողող-ներ և փոխադարձաբար ողողուեցին։

Բերքեր. — Պրուսացին կիւսակալին թէ գեղձէն զատ՝ հունձքերն և պտուղ-ներն այս տարի առատ ըլլալ կը յուսա-ցնեն։

Ոնիր. — Ալաշի-եր-Պարահիսարի երկաթուղւոյ գծին շինութեան յանձ-նառուներէն իտալացի Պոնտի Հաթի-օ իր տանը մէջ սպանուեցին։ Ոճիրին շար-ժառիթը գողութիւնը եղած է։

Բարալի. — Ասոր Էֆէնտի անուն անձ մը Գալաթիի առջեւ քարով մը շինելու արտօնութիւն խնդրեց։

Թեմալի. — Ջրոյց կայ որ մայ-րաքաղաքին վաճառականներէն ձէվա-հրդատէ Ապտիլ Բէրիմ և Համիթ պէ-յերը կը բանակցին Ռէժիլի մենաշնորհը ձէվաճիքի զատէ վաճառատան փոխան-ցելու համար։

Ողղութ. — Պաղատարի նահանգին մէջ երկուքուկէս ամիս տեղացող անձրեւ-ներուն պատճառաւ Տիգրիս և Եփրատ գետերը յորդեր՝ թուրքերը փուցեր և գաղտնի ողողեցին։

Սր. Ֆիլիք Բերք. — Երկուշաբթի, ա-րեւելեան ձեպընթաց կառավարութիւնը անգլիական դեսպանը իւր կնոջ հետ արձակուրդով Լոնտոն ուղեւորեցաւ։

Հաւաք. — Հանրային պարտուգ վար-չութեան ապրիլ ամսոյ հասցեով անցեալ տարուան նոյն ամսուանէն 12000 ոսիկ աւելի եղած է։

Օսմ. Պատահեաւ. — Դալաթիոյ սակարա-նին գործառնութիւնները դիւրացնելու համար պանքան ծանոց թէ երկուքու-կէս տարեկան առաջուան առաջին պա-կաս պիտի առնուի։

Ա. Ֆիլիք. — Էրզրումի Ալաշիկիտ գաւա-ռակին մէջ ափիոնի մալուսութեան ձեւ-նարկուած է։ Մալաթիայէն երկու օխտ խախաչի սերմ և մշակութեան եղանա-կը ցոյց տուող հրահանգ մը զրկուած է հոն։

Մովսիսի արկած. — Երեքշաբթի, Գա-լաթի առջեւ, անգլիական շողերու մը զարմուեցաւ հեղեղական շողերու մը, որ ընդհարման պատճառաւ ուղի-հեղեղական շողերու մը ընդհարեցաւ. երեքն ալ բաւական վնասուեցան։

Անձնասպանութիւն. — Քաղաքի մը մարտնոցին մէջ քարոթմիսն սպասող Սոմալ անուն շողերու ուղեւորներէն արնառու մը ինքնուր ծովը նետեց է։ Հակառակ հասած օգնութեանց խեղճ մարդը ծովային կերէ է։

Թաղսի փողոցին ոճիր. — Հետեւ-եալ տեղեկութիւնները, որ օտարական-թեան կողմէ կատարուած քննութեանց արդիւնք է, Մոնթրէի երեքշաբթի օր-ուան թիւէն կը քաղուի։

Տանը դուռը և պատուհանները լաւ մը գոցուած ըլլալէն կը հետեւի թէ ոճ-րագործը տունէն դուրս չէր կրցած ել-լալ։

Ուսանողին մէջ մարդ մը հաղիւ կրնայ չարթիլ. Եթէ երկու մարդ այս տեղ կըն-

ուած ըլլային՝ պէտք էր որ կռիւին հետ-քը տեսնուէր, մինչդեռ գաւաթները, պնակները ու աթոռները անվնաս իրենց տեղը կը գտնուին և խոհանոցին միակ պատուհանն ալ գոց է։

Բժշկական քննութեամբ հաստատ-ուած է որ Գալաթիի, մօրն ու շուկին կողորդներուն վրայ եղած վէրքերը Հա-տու գործիքով մը բացուած են, մինչ-դեռ խոհարարին կողորդին վէրքը այդ գործիքով բացուած ըլլալուն ապացոյց մը չկայ։ Բժշկները նմանապէս հաստա-տած են թէ խոհարարը միւս սպանեալ-ներէն մէկ երկու ժամ ետքը մեռած է։

Ուսանողին ալ կողմը պատին վրայ արիւնտ ձեռքի մը հետքը գտնուած և հաստատուած է որ այդ հետքը խոհա-րարին ձեռքին արդիւնքն է, ապէջ կը հետեւի որ խոհարարը մէկ կողմէն վի-րաւորուելէ յետոյ, տեսնելով որ գե-տին պիտի ինչայ, ալ ձեռքով պատին կրթնած ու ձախ ձեռքով դաշտը ան-գամ մալ իր կողորդը միտմ ըլլալու է։ Հաւանական կը թուի թէ խոհանո-ցին մէջ տեսնուած արեան հետքերը խո-հարարին գետին ինչպէն առաջ գոյա-ցած են։

Եթէ ոճրագործը ուրիշ մը ըլլար, պէտք էր որ իր անցած տեղերուն վրայ արեան հետքեր տեսնուէին, մինչդեռ այդ տեսակ նշաններ տեսնուած չեն։

Ուստի համոզու՞մ գոյացուած է որ ոճիրին հեղինակը խոհարարն է, որ յե-տոյ ինքնընքն ալ սպանած է։

Ոճիրին շարժառիթ ըլլալու է խոհա-րարին Գալաթիի համար ունեցած սե-րը։ Գալաթիի ուրիշներուն հետ ունե-ցած յարաբերութիւնները խոհարա-րին նախանձը շարժած ըլլալու են։

Ուրիշ լէյզի օրը երբ Գալաթիի ու-րախ դուռը տուն դարձեր է, շարա-ստեան հետքեր տեսնուէին, մինչդեռ թէ որդեր է իր նպատակներն գործադրել, հաւանականաբար նախ շուկը, ապա մայրը եւ ապա Գալաթիի սպանեցող ու յետոյ խոհանոց ինքնուր անտարակոյ մտածեց է որ, եթէ փախչի, այդ ոճիր-ներուն իրմէ գործադրուած ըլլալը պի-տի հաստատէ, իսկ թէ որ մնայ պիտի ձեռքարկուի։ Ուստի պարտաւորուեց է անձնասպան ըլլալ։

Այս հաւանականութիւնները կը հաս-տատեն նաեւ թուղթ մը, որ խոհանո-ցին մէջ գտնուեց է, թուղթին մէջ հա-յերէն գէշ գրով մը և թուրքերէն կոտ լեզուա մը գրուած է թէ ուրիշ ճար չկար եւ պարտաւորուած էր այդպէս ը-նել։

ՊԱՏՏՈՒՄԻՆ ԻՆՆՈՒՅՈՒՄ

— Մայիս 9 թուականով Բարձր. Մեծ Եղարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Պրուսացի, Տրապի-զոնի, Մուսուլի, Պիլիւլի, Տիարպէ-լի, Գոնեաթի, Սըվաքի, Ատանաթի, Հա-լէյի, Էնկիլիի, Վանայ, Էրզրումի, Նապրեթի, Հալէպի և Տիարպէ-լիի նա-հանգներուն մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անգործութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ԳԱՐՔԱԼԵԱՆ ԹՈՒՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

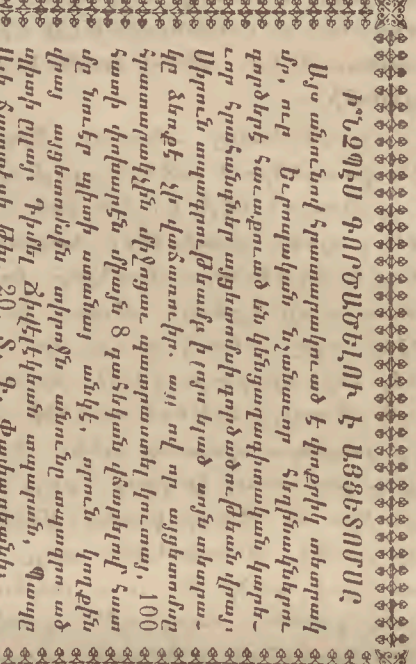
Այս Թուրքանութիւնները թէ՛ Պու-սայ և թէ՛ գաւառներուն մէջ ամէն ու-րեք ընդունելութիւն գտած են իրենց դիւրաւայց մէթոտին համար։

Դատարար Թուրքանութեանը կը պատկանէ 800 ի չափ օրինակներ և կեանքի վերաբերեալ խնդիրներ. խն-դիրներն այնքան լաւ կերպով ընտրած են որ եւ ոչ մէկ հայերէն Թուրքանու-թիւն այս մասին կրնայ բողոքատուիլ իմ յօրինածիս հետ. այլ եւ այս օրինակներն և խնդիրներն անանկ ճարտարութեամբ պատրաստած են որ շատ լաւ ուսանողը մակարեակաւ մէթոտով (methode d'in-duction) կարենայ սովորիլ, շատ լաւ ալ ուսուցիչն աշակերտաց սովորեցնել կը պարտաւորուի։

Ճարտարին Թուրքանութեան էական մասերուն վրայ խօսելէս դատ՝ ընդար-ձակօրէն խօսած են մէթոտական գրու-թեան վրայ, որուն կիրառութիւնը Թուր-քիոյ մէջ հետզհետէ ընդհարմարաւ լը-րալ է։

Իսկ Առաջնորդ Թուրքանութեանը, մասնաւորաբար պատրաստ նախակը-թարանաց համար պարտաւորուած՝ շատ դիւրաւայց մէթոտով պատրաստուած օրտակար դատարար մըն է 500 օրինակ-ներով և խնդիրներով։

Այս դատարարներն հակառակ իրենց խիստ պարենակութեան խիստ ամեն և Թուրքանութեան 7½ դր. Առաջնորդ Թուրքանութեան 3 » Կը ծախուին Պուսայ ամէն Հայ դը-րալաճառաց քով։

Ա. Չ. Գ.

Հրդեհի և կենաց ապահովագրու-թեան ամենակենսական պէտքը զգա-ցողներուն՝ ներկայիս կը յայտարարու-ի՝ պարտաւոր են իրենց ընդարձակ առ-դիւրեւութիւնները ապա։

Այս մասին մեծ հմտութիւն ունիմ և իմ պարկեշտութիւնն անտարակուսելի է. ըսեմ նաեւ թէ կրնամ նախապէս ո՛ր է ընդհարութեան մը ապահովագրեալ բան մը, աւելի շահաւոր եղանակաւ մը, ուրիշ ներկայութեան մը ապահովագրել։

Ձիտ տեսնել փափագողը դիմեն Մա-լիկի խմբագրատունը։

ՄԱՐՈՒԿ ԹՈՒՄԱՆՈՒՄ

Բորձաւորի ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ ՄԸ Երիտասարդ մը, որ տարիներով ա-ռեւտրական մեծ տան մը մէջ վարիչ նուեցաւ։

— Անգամ, ըսաւ Պ. Մանուկ վա-տուութեամբ, ատանակին այնչափ գործած ոճիրներուն փոքրիկ մէկ ապացոյցը Մա-լիկի Կարմիր թէ, ըսաւ Մեհակեայը, չապիկին տակէն մէջը փաթած ձեւ-մակ գօտի մը նմանեցի թիւ մը առաւ։

— Բախի որ զրպաններէն բան մը չը-գտանք, ինչ կը յուսաս գտնել մինի վրայ փաթեւած գօտիին։

— Փորձենք միշտ, կ'ուզե՞ս որ քա-կեմ։

— Ինչ որ կուզես ըրէ, ըսաւ Պ. Մա-նուկ. վատօրէն աթոռի մը վրայ նըս-տելով։

Մեհակեայը ձեռքը Օհանին մէջքին տակէն անցնելով վեր առաւ և մեծ դիւ-րութեամբ սկսաւ գօտին քակել. բայց հապիկ թէ կէպը քակած էր, մոմաղծ կտակ մէջ խնամով կտրուած քառակու-սի ծրար մը ինկաւ բազմոցին վրայ։ Մե-հակեայը Օհանը բազմոցին վրայ թող-լով, գտած ծրարը առաւ և Պ. Մա-նուկին ներկայացնելով ըսաւ.

— Կարծեմ թէ հանդուցին ծայրը գտնելու կը մտնայ, ահաւասիկ փոք-րիկ բայց բաւական լեցունիկ ծրար մը։

— Ի՞նչ է այդ... — Ինչ մարդու գօտիին մէջն ելաւ և Տօր տեսնեմ ըսելով, աշխուժիւ ծրարը ձեռքէն առաւ և առանց կարը-

հաղակալի պաշտօն վարած է, կը փախար Այցիլու Տոմարալի պաշտօնը վարելու Գասեր տալ խիստ դիւրաւայց մե-թոտով և կրկնատարի վերանկէ։

Պատուաւորութիւն և գաղտնապա-հութիւն երաշխաւորեալ։ Պայմանները խիստ դիւրամաշխիւ։ Դիմել Մեծ Շուկայ Այնաճըլար փո-ղոց թիւ 16։

Բ. ՍԻՎԻՐԻՍԻ Գ. ԱՆԱՍԱՍԻԱՏԻՍ

« ԼՈՒՍԻՆ » ՎԱՃԱՍՏՈՒՆ

Սուլթան Համալ քիւ 2-36

Այս վաճառատունն որ Միկէլի մէ-քէնաներու նախկին մթերանոցը փո-խադրուած է, կը վաճառէ ամէն տե-սակ մետաքսեայ, բրդեայ և բամբակ-կեղէն կերպասներ, ընտիր թաւիշներ, մանթոյի համար լայն ծանր բէլուշներ, ճերմակեղէններ, թիւլ բէլուշներ, կարասեայ ծածկոցներ նաեւ օժտիկ հա-մար անտուկի ծանր գորգեր եւայլն, եւայլն։ Գինները խիստ գոհացնողն են։ Այս տեսակ վաճառքներ առնելու համար անգամ մը այդ վաճառատունը այցելուեցեք գոհ պիտի մնա միշտ։

ՍԻՍՈՆ ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆ

Փնձիկ. — պատկերազարդ, նախա-պատրաստական տարի հայերէն արտա-սանութեանց։ Գին 3 դր.։

ՀԱՄԱԳԱՐՄՈՅ, մասն Ա. Գ. — տպագ-րութիւն, քարոյալից եւ հետաքրքրա-չարժ բովանդակութիւն, մասնաւոր պատկերներով զարդարուած եւ ճոխա-ցած շարագրութեանց նիւթերով։ Գին 5 դր.։

— Մասն Բ. — Բ. տպագրութիւն. պատկերազարդ, ճոխ պարունակութիւն։ Գին 7½ դր.։

ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԼԵԶ-ՈՒԻ. — Ամէն մարդու անհրաժեշտ, բարձր 30,000. Գին 15 դր.։

ՆԱՄԱԳԱՆԻ ՍՈՉԵՆԻ. — Նամա-կագրութեան արուեստին կատարել ա-ռաջնորդ մը։ Գին 7 դր.։

Կուրսաստեղի Գ. Պոլիս, Հաճօրու խան, թիւ, 20.։

Գ. Ս. ԱՐԱՎԱՆՈՐՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻՍ

ԳԱՐԱՆԹԻՍԱ ՓՈՂՈՑ, ԼԷՈՆ ԽԱՆ Այս վաճառատան մէջ կը ծախուին եր-կաթուղիներու, շողերու, գործ-ձարաններու համար պէտք եղած ալ և այլ տեսակ ներկեր, վրձիններ, խող-վակներ, եւայլն։

Արտահեր
ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱՆԱՆ
ՏՈՐԿԻ-ԽԱՐԱԳԻՐ
Ե. ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ
ՏՊԱԿ. — ՆՏԱՆ Կ. ՊԵՂԻՐԻՍԱՆ
Պոլիս Եսկի Ջապրի Ջապրի Թ. 61

Օհան մեծ դժուարութեամբ ոտքի ելաւ. Պ. Մանուկ զայն իւր թեւը առ-նելով ուղեւորութեամբ սեղմեց որ չը գլորի և ապա միասին խանութ մտնելով արձակ մը պանքառու նետեց տրապիզին վրայ ու, «Հալիւր առաւուսուն կը տես-նենք» ըսելով, Օհանը միշտ թեւը, խա-նութէն դուրս ելաւ։

Ենի-Մալալի վաճառանոցին լլըր-ծուն քարայտակը՝ ուր մարմնամարդի վարժ մարդոց համար իսկ երթեւեկելը վտանգաւոր է, մեծ դժուարութեամբ անցնելով Սարրեան հասան։

— Օհ, կարողութիւնն կը սպառի, դեռ շատ հեռու պիտի երթանք, ըսաւ Օհան կերկրեւոր ծայրով։

Յիրաւի ալ նայի միայ կենալու կա-րողութիւնն չէր մնացել իւր վրայ. ծուն-գերը կը կիտնէին, բայց Պ. Մանուկ պիտի ոյժով զայն՝ զրեթէ թեւէն առ-կախ, կը քաշէր, կը տանէր միշտ. վեր-ջապէս նեղ փողոցը դառնալով կիսատու-ուեր միտան մէջ Մեհակեային դրան առ-ջեւ կեցաւ և Օհանը գետին դնելով, մեղմիւ դուռը բացեց։

Անմիջապէս դուռը, կիտմին բաց-ուելով, Մեհակեայը ներսէն հարցուց. — Դո՛ւն ես, Տոմար (*)

(*) Բուսանդէն «Տօմար» տէր կամ պարոն կը նշանակէ։

— Այո՛, ես եմ, օգնէ ինձի սա մար-դը ներսի սենեակը փոխադրեմք։

Մեհակեայը առաջին անգամ դրան սեմին առջեւ փուռած Օհանը տեսնե-լով, զարմացմամբ ըսաւ.

— Մեհա՞ծ է արեւօք։

— Ո՛հ, միմիայն զգայալիկ եղած է, բայց շուտ ընենք, կարելի է փողոցէն մէկը անցնելով զմեզ կը տեսնէ։

Մեհակեայը Օհանին թեւերուն տա-կէն բռնելով կիտմին կեցուց. Պ. Մա-նուկ ալ ոտքերէն բռնելով ներսի սե-նեակը փոխադրեցին և բազմոցին վրայ պառկեցուցին. Մեհակեայը սեղանին վրայի ճրագը վառելէ յետոյ, դնաց փո-ղոցին դուռը զգուշութեամբ գոցեց և զարմեալ սենեակ վերադարձաւ. Պ. Մանուկ, Օհանին անդադ մարմնոյն քով կեցած, յաղթական զէնքով և անյադ ատելութեամբ զայն կը դիտէր։

— Երբեք ալ, ըսաւ ինքն ինքն, զքեզ ձեռք անցուցի. ստոյակը կերպիւ վրէժս պիտի լուծեմ, օ՛հ, ստոյակի կերպով։